

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖRAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

“Sjömännens grefvinna“.

GREFVINNAN LOTTEN HAMILTON.

LÅNGT UTE bland Bohusläns-skären, där västerhavets salta vågor skölja kala klippor, ligger en kyrkogård för främmande sjöfarande. Kan någonting i världen vara mera öfvergifvet än en främlings stoft i ett land långt bort från hans hembygd? Underligt är det ju ej, om de lefvande äro så upptagna med sig själfva och sin kamp för uppehälle och lycka, att de inte ha tid öfver åt vården af deras sista hvilorum, som dött, skilda från släktingar och vänner.

Så mycket mera förvånad blir den, hvars väg händelsevis för honom till denna aflägsna plats. Ty här är allt ordnad och fint, stenmuren, som inhägnar grafvarna, är tydligen lagad och hållen i stånd, och midt på kullen står ett enkelt träkors pekande mot höjden.

Frågar man traktens befolkning, hvem eller hvilka af dem som vårdat grafvarna, svara de

Så t. ex. är det till stor del grefvinna Hamiltons förtjänst att Barnkrubban därstädes kom till stånd. Tillsammans med några andra damer i Karlskrona har hon upprepade gånger anordnat lotterier till förmån för frivilligt arbete i fattigvården och för hvarje gång med större pekuniär framgång. Af Karlskrona stadsfullmäktige är grefvinna vald till medlem i den legala fattigvårdsstyrelsen, där hon är den första och hittills enda kvinnan, och vid fattigvårds-kongressen i Stockholm blef hon utsedd till suppleant för Blekinge län.

Tillsammans med sin man har hon bildat och lagt grundplåten till Sjöofficerarnas enskilda understödsfond för att hjälpa och understödja änkor eller familjer i fall af sjukdom eller nöd. Själfr är hon en af stiftarna af Kvinnoförbundet för Sveriges sjöförsvär, hvori hon alltid tagit verksam del, först såsom dess kassaför-

trovärdigt, att förtjänsten är ej deras, utan “grefvinnans“, hon, som varit badgäst i flere år på den närbelägna Kär-ringön.

Dessa enkla människor få något godt i ögonen, när de tala om henne, som tycks ha hjälpan-de, tröstande och förstå-ende gripit in i lifvet därute, och man frestas att taga reda på, hvem denne varmhjärtade kvinna kan vara.

Sjömännens och fiskar-nas afhållna grefvinna är själf en sjömans hustru, däraf kommer det sig väl, i viss mån, att hon i så hög grad ömmat för dem, hvilkas farliga yrke fört dem till döden. Men följer man vidare grefvinna *Lotten Hamiltons* arbete i välgörenhetens tjänst finner man, att hon i Karlskrona, där hennes man under flera år haft sin tjänstgöring förlagd, tills han helt nyligen blef förflyttad till Stockholm, tagits i anspråk på många skilda områden, då det varit fråga om att hjälpa medmänniskor.

valtare i Stockholm, sedan som dess filials sekreterare i Karlskrona.

Att grefvinna Hamilton i dessa föreningar ej varit en tom dekoration, utan nedlagt intresse och oftrat sin tid till deras fromma, visas bäst af den erkänsla i form af hedersgåfvor och adresser, hon fick mottaga vid sin afflyttning från det samhälle, hon gjort så stora tjänster.

Förmågan att systematiskt och verksamt kunna bidra till att stor, synbar nöd blir lindrad är beundransvärd, men det ligger något så oändligt mycket större i att upptäcka och förstå den smygande och väl dolda andliga eller rent ekonomiska nöden hos en vän eller jämlike.

Det påståendet låter underligt, att vi i allmänhet taga för litet notis om våra vänner. För deras skull hyra vi ju stora salonger och ge lysande fester. Men allt detta har kostat oss så mycket pengar och tid, att vi därmed uttömt all vår förmåga, därför stänga vi sedan vår dörr och anse oss nog och öfver nog ha fullgjort våra plikter mot sällskapslifvet.

Det officiella umgänget ha vi väl då också visat den artighet vi kunna vara skyldiga, men vänner, hur handskas vi med honom? Så länge allt går sin vanliga gång, råkas vi kanske ofta, träffas han af någon sorg, då skynda vi att beklaga honom, och om det är fråga om pengar, kanske vi till och med hjälpa honom en smula.

Men gifva vi ej allt för sällan något af våra bästa inre känslor, sätta vi oss inte för litet in i hvad vänner vid just det tillfället skulle behöfva af kärleksfull omvårdnad, och framför allt: öppna vi så ofta som vi borde vårt hem, vår ombonade varma hvardagsvrå för den, som fryser invärtes och täres af gnagande ensamhetskänsla?

Som i en tom öken få sargade, hårdt prövade medmänniskor gå omkring, hjälpan-de sig själfva, om de kunna, och i annat fall, ja då rycka vi på axlarna och beklaga eller säga, då det är för sent: “aldrig kunde jag tro, att han hade det så svårt.“

Flerfaldiga gånger har grefvinna Lotten Hamilton visat, att hennes vänskap ej är af det ytliga slaget, och att de, hon kallar sina vänner, i henne kunna räkna på ett stöd. Hon är ej af dem, som svika och glömma, utan hon har värme nog för alla, som behöfva henne.

En sträng biskop har en gång sagt om henne, att man har mera nytta och lärdom af att se hennes lif än att höra den bästa predikan, ty alla hennes gärningar och hela hennes lif predika.

EBBA SALWÉN

Allvarstider.

NÄR DETTA nummer kommer våra läsare i händer, har, såvidt man nu några dagar i förväg kan döma, den väldiga konflikten mellan stridiga intressen på arbetsmarknaden ledt till det länge fruktade och förberedda sociala krig, som jättelockouten och svaret från de organiserade arbetarnas sida:orstrejken i sig innebära.

I fjor vid denna tid afvärdades med möda och genom regeringens ingripande en liknande kris, men knappt hade man börjat andas ut i hopp om arbetsfred, förrän nya moln drogo upp på horisonten, och denna gång ha alla förlikningsförsök strandat.

Med den situation, som nu inträdt, ha stridigheterna på arbetsfältet trängt in på samhällets mark, och hemmets dörrar äro icke längre en säker bom mot tidens sociala oro och nöd. Kvinnorna kunna icke längre skydda sina hem, ej heller hemmen kvinnorna för de hårda vindar, som blåsa. Det är icke blott de kvinnor, några tusental, som själfva stå i industriens tjänst och nu af en mäktigare vilja än deras egen tvingas att lämna det arbete, som ger dem bröd, hvilka få lida i krigstiderna. Det är heller icke blott de kvinnor, hvilka, då familjeförsörjaren blifvit en tärande medlem till i hemmet, måste lita till ett knappt och ovisst understöd, som måste möta hvarje morgon med oro och ängslan. Äfven medelklassens kvinnor, som annars i stort sett stå overksamma och oberörda, medan det sjuder och jäser i samhället, och maktförflyttningar ske, som man icke drömt om, äfven de måste nu känna, hur det rycker ganska omildt i den kedja, som binder alla medlemmar af ett samhälle tillsammans och gör dem beroende af hvarandra, så att om en lem lider, lida alla de andra lemmarna med. Och den dag, då arbetsmaskineriet afstannar, då alla de kuggar, som annars äro i rörelse för att hålla det hela gående och förse t. ex. en storstad som Stockholm med hvar den för hvar dag konsumerar af näring och kraft, upphöra att gå, då skall ingen längre kunna skydda sig bakom frasen: "detta angår mig inte, det blir herrarnas sak."

Hvad kvinnorna af alla klasser tänka om den situation, som nu inträdt, får man litet veta af offentligt. Men man har svårt att tro, att icke arbetarklassens kvinnor skulle ha sin del i den otvetydiga hållning, som de organiserade arbetarna hittills visat, och detta skulle icke ha skett, om de icke haft sina åsikter klara. Det blir nu de öfrigas sak att också fatta position.

De kvinnor, som länge stått midt uppe i det sociala arbetet med klar blick för de stora brister, som vidlåda vårt samhälle, våga icke säga, att detta skulle ha undvikits eller varit onödigt, om kvinnorna haft ett ord att säga vid ordnandet af samhället. De kunna endast i hvad som skett se en ny maning till arbete för att i en framtid få äfven de kvinnliga synpunkterna, krafterna och intressena till heders vid samhällsplanandet, liksom en ny och outplånlig påminnelse om maktens ansvar.

För stunden förmår den ena som den andra ingenting annat uträtta än att enligt goda traditioner från gångna allvarstider i vårt land bära situationen, som vi hoppas icke må bli för mörk eller långvarig, så lugnt och tappert de kunna, och att bruka den makt, de ha öfver manliga sinnen, icke till att hetsa men till att fredstifta.

Att de skola få bära sin del, hur än förhållandena utveckla sig, är ganska säkert. Svenska män kunna kanske ännu vägra sina kvinnor att styra med dem, men aldrig att lida med dem.

VÅRT KRONPRINSPAR, hvilket som bekant för närvarande vistas i England, aflade häromdagen ett besök i Skandinaviska sjömanshemmet i London. I hemmet hade med anledning af besöket infunnit sig Sveriges minister grefve Wrangel med grefvinna samt t. f. generalkonsuln Esperson äfvensom en mängd svenskar, som befunno sig i London för antialkoholkongressen eller af andra anledningar. Kronprinsparet helsades med ett tal af hemmets föreståndare, ingenjören A. Welin, hvarpå lokalerna togos i skärskådande, och uttryckte de kära gästerna sin lifliga tillfredsställelse öfver hemmet och dess anordningar. Därpå intogs kaffe och andra förfriskningar. Vid affärden utbragte ing. Welin ett lefve för kronprinsparet, och svenskarne höjde ett kraftigt 4-faldigt hurra. Dagen efter sände kronprinsen 5 pund till hemmets bibliotek. — På den bild som togs vid tillfället, och som vi häröfvan återge synes å ena sidan om kronprinsen ingenjör Welin och grefve Wrangel, å den andra fru Agnes Welin, född Hedenström, kronprinsessan och grefvinna Wrangel.

DEN HVITA VILLAN.

Af Anders Österling.

DEN HVITA villan öfver hafvet står i enslig ljung — en solig hägring lik! — och genomspolad in i minsta vrår af böljornas och vindarnas musik.

Så blomrikt blå är luften däromkring, så bottenlös af ljus och endast ljus, att trifsamheten öfver alla ting blir dubbelt stor i detta sommarhus.

De stolta seglarna därute gå — hvart kryssa de? Och hvar är deras strand? Här är ett hem. Här blommar i sin vrå den röda krassen. Här är fasta land.

Hvem lefver här? Om deras lif jag vet blott det, som anas af två unga skratt en kväll, när lyft i sömnig härlighet den hvita babyn vinkar till godnatt. —

Jag vill dem lyckliga, vill anletsdrag med detta sken, som återskenet är af goda hjärtans egen sommardag, där frid har lyst för strider och begär!

Så ser jag här ett friluftsparadis, där människor förgäta sina kval i skuggan af en fläktande markis, i doften af en kaprifoliesal.

Se lyckan ofta mer än lyckan är — och blott den än vill visa sig som syn, har jag all lifvets blåa ferie kär och gnolar lugnt med syrsorna mot skyn.

Ty syn är än min längtan — afundsfri! Ej störa någon! Blott en vandringsman, som går en främmad lyckas hem förbi och gläder sig, att han det älska kan!

PÄRMAR

Idun 1908
och föregående år

tillhandahållas till följande priser: Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, Iduns Romanbibliotek, röda eller gröna 0: 50 om rekvisition och likvid i postansöning Iduns Hjälpreda, röda eller gröna... 0: 50 insändes.

Svärmor.

ETT FÖRKÄTTRADT ord, ett begrepp, som i sig kan innebära mycket af lidande och försakelse, af tvedräkt och hat. Visdom fordras af en mor, men dubbel visdom af den, hvilken barn i äktenskapet uppgått i en annans lif. Barnet som sådant är förlorat för henne, vid dess sida står den andra delen i förbundet. En ny enhet uppväxer, och ju fastare den slutes, desto större lycka för hennes barn och äfven för henne, om hon i osjälfvisk kärlek kan lämna det, kan afstå från anspråket att vara den första i dess lif. Men förmår hon det ej, då vållar hennes svartsjuka kärlek ofrid och sorg, moderskärleken blir till en förbannelse.

I en så nära förening som äktenskapet, ingånget af individer, kommande från olika hem och i många fall med mycket olika uppfostran, måste, helst i början, slitningar uppstå, innan olikheterna bringas i harmoni. Vid denna tidpunkt är det som oberäknelig skada kan ske, om föräldrarna ej lämna de unga i fred utan vilja göra sitt inflytande för mycket gällande.

Själfklart får det nya hemmet till en del stämpeln af den unga hustrun, och helt naturligt styr och ställer hon, såsom hon sett sin mor göra. Hos denna söker hon råd och hjälp, när hennes egen kunskap och erfarenhet tryta, tröst i motgång och sorg. Omärkligt kommer äfven mannen hustruns familj närmare, och han glider på sätt och vis in i vanorna från denna familj. Detta går desto lättare, ju mer han är upptagen af arbete, och ju större frihet han lämnar sin hustru. Härom är ingenting ondt att säga, så länge han känner sig nöjd och belåten. Är han lycklig i sitt hem, sådant hustrun skapat det, är hon också den rätta för honom, men längtar han tillbaka till det gamla, vill han själf ordna och bestämma, beröfvar han hustrun den makt, hvilken tillkommer henne som husets fru, då är hans val ett misstag. Naturligtvis lider harmonin om hustrun å andra sidan egensinnigt håller på sitt och ej försöker att sammansmälta bådas tycken och vanor. Äfven om hon som hemmets förestyre bör inrätta och sköta det efter sin uppfattning, har hon dock att ta hänsyn till mannens smak och minnas, att deras gemensamma hem är ett nytt, som skall uppbyggas efter delvis nya grunder, beroende på bådas individualitet och ej får vara en kopia blott af hennes gamla hem.

Denna fara ligger nära till hands, om den unga hustrun fortfarande ställes under förmyndarskap af sin mor, och denna dukar under för den lätt förklarliga frestelsen att betrakta dotterns hem som ett slags underafdelning till sitt eget. Uppträder dottern därjämte tafatt och hjälplös, ligger det i sakens natur, att modern ytterligare understöder henne där för att ej blottställa henne inför mannen. Själfklart gör hon det efter samma principer, efter hvilka hon fört sitt eget hus, och de unga makarnas individualitet får ej ut sin rätt.

I och för sig är det godt för den unga att ha sin mors erfarenhet att lita till, men det kan bli ett ondt, om modern ej har förstånd att småningom göra dottern själfständig. Ju längre det lider, ju mera bör makten och ansvaret öfvergå i den unga hustruns händer, och hon allena bör vara den styrande, hennes mor endast rådgifvare. Men — här är en viktig sak att minnas — dessa råd om än aldrig så välmenta, böra komma sparsamt och ej gifvas, utan att de *begärts*. Det finns ingenting, som retar så, som att i tid och otid höra råd, och mången dumhet har blifvit begången af rent trots för att häfda sin själfständighet mot påträngande råd. Låt hellre de unga betala lär-

pengar och bli kloka genom själförfvärfvad erfarenhet, än att söka bevara dem för misstag genom framhäfvet af sina egna erfarenhetsrön.

Mycken bitterhet skulle besparas å ömse håll, om föräldrar ville lägga detta på hjärtat. Barnen tillhöra en ny tid och vilja lefva sitt lif i ljuset från det nya och känna sig tillbaka-stötta, om man vill kvarhålla dem i föräldrade former. Klokkt vore därför om de gamla också ville följa med sin tid, de skulle då ej löpa fara att förlora sina barn af brist på förståelse. Lifvet går ständigt framåt, och det gäller att ej bli efter, eljest står man där en dag ensam, oförstädd och oförstående.

Äfven om det egna barnet någorlunda finner sig i det otillbörligt utsträckta förmyndarskapet, så gör svärsonen det ej, och det blir missljud, som hade kunnat förekommas, om svärmodern tagit hänsyn och respekterat de ungas frihet i eget bo.

Det kan ju finnas fall, då en mor *måste* tala, äfven om hon ej tillfrågas. En sådan nödvändighet inträffar, om uppenbar orätt begås, om barnbarnen af okunnighet eller pliktförsummelse misskötas eller fara illa. Då är det en plikt att tala rent ut, allvarligt och kärleksfullt, men utan att vilja stöda på föräldramyndighet. Den är ej längre på sin plats, när det gäller fullvuxna barn, som måste lefva under eget ansvar.

Ehuru vi således på det bestämdaste afråda modern från att själfmant inblanda sig i dotterns husliga förhållanden, med undantag af ofvan nämnda fall, så förstå vi mer än väl, hvilken själförsakelse det kan ålägga henne, och hvilken tragik det ligger i att tvingas till tystnad, när hon ser oförstånd och gärna ville bespara sitt barn det lidande genom hvilket hon själf en gång fått dyrt tillkämpa sig erfarenhet. Det kan tyckas solklart, att de unga borde draga nytta af den visdom de gamla under lifvets växlande lopp förvärfvat, men i de flesta fall sker det ej. Utan att låta sig hejdas af varnande rop skynda de framåt, ifriga att lefva lifvet på sitt sätt. Och när de sedan stå i en återvändsgränd, medvetna om, att vägen ej var den rätta, då inse de försent, att målet hade nåtts bättre och lättare, om de gifvit sig ro att lyssna till den röst, som af alla i världen har den varmaste och minst själfviska klang — till mors.

Mången orättvisa, mer eller mindre omedveten, begås af fullvuxna barn, när modern, såsom ej sällan sker, ställes utanför deras lif, när hennes varma kärlek skjutes åt sidan, och hennes ängsliga omsorg på sin höjd vinner ett medlidsamt löje. Det är en hård lott för de gamla att känna sig öfverflödiga. Ofta kan detta lidande dock vara själförfvålladt, om modern genom sitt på föräldramyndighet pockande sätt eller begäret att styra tvingar de unga att dra sig undan och lämna henne allena.

Men för att detta i en framtid ej må ske, bör en mor ej uppge sin egen individualitet och sina egna intressen för barnens; utan bör ända till sin sena ålderdom, jämte all vaken kärlek för barn och barnbarn, lefva sitt eget lif samt i lämpligt arbete och intresse för tidens frågor ge innehåll åt detsamma. Gör hon så, skall hon aldrig behöfva räknas till de besvärliga svärmödrarna. —

Svärmoderns ställning kan emellertid vara ömtålig nog, om dottern ej lefver i ett fullt harmoniskt äktenskap och vädjar till modern. Då gäller det att vara rättvis och söka finna förmildrande omständigheter äfven för svärsonen. Hon bör först ta reda på, hvad oenigheten gäller, och om ej den unga hustrun också gifvit skäl för klagan. Finner hon detta, må hon tala allvarligt med sin dotter och söka

inverka på henne. Huruvida hon kan direkt vända sig till svärsonen beror på hans natur och deras inbördes förhållande. En ovis inblandning kan ofta verka söndrande i stället för enande.

Det är ett tungt lidande för en mor att vara vittne till ett olyckligt äktenskap, och är hennes barn i händerna på en egoistisk, kanske brutal man, kan ingen förtänka henne, att hon önskar se det upplöst. Men äfven om så är, bör hon söka mäkla fred. En skilsmässa är en allvarlig sak och följes i de flesta fall af ånger, helst om det finnes barn. Är saken däremot hopplös, bör en mor ej af falsk skamkänsla eller andra motiv sätta sig emot äktenskapets upplösning.

Ofrid i äktenskapet kan ha många orsaker, stundom bär svärmodern skuld, mera sällan hustruns mor, om denna ej direkt sätter upp sin dotter, men desto oftare *mannens mor*. Af helt naturliga skäl ha svärmor och svärson mindre svårt att komma öfverens. Deras umgänge blir egentligen blott sällskapligt, i eget eller andras hem. Hans lifsuppgift ligger utanför hennes inflytande, och hennes inblandning i hvad som rör hans arbete, är utesluten. Följaktligen behöfver harmonin i vanliga fall ej störas, artigheten mellan man och kvinna hjälper att upprätthålla den.

Annorlunda förhåller sig saken när det gäller svärmor, och svärdotter. Dessa äro af samma kön och därför i allmänhet mindre benägna att öfverse. Af stor betydelse är också, att sonens mor i svärdottern får en efterträdarinna på sitt eget arbetsfält och redan därför frestas till kritik.

För sonens giftermål har modern i allmänhet större oro än för dotterns. Hon fruktar, att han af sin hustru ej får samma ömma vård och tillmötesgående som af henne själf och hon önskar, att det nya hemmet inrättas så, att hennes son får det, som han från barndomen haft det. Som redan framhållits får hemmet helt naturligt prägeln af hustruns individualitet, och vill då svärmodern göra sin vilja gällande, antingen öppet eller i det fördolda uppviglande sonen, måste äktenskapets harmoni störas. Önskar mannen att få det ena eller andra ordnadt efter sitt hufvud, må han själf göra upp det med sin hustru, men får ej tillåta, att hans mor blandar sig i deras husliga lif.

Om de unga bo på annan ort än mannens föräldrar, går det lättare att undvika dylika konflikter, än om svärmodern bor så nära, att hon med lätthet kan göra besök. Svårast blir ställningen, om sonen har sin mor i hemmet, och denna ständigt har ett vakande öga öfver svärdotterns görande och låtande. Mer än en ung kvinna har drifvits till förtviflan i ett sådant lif, och vi veta fall, då skilsmässa mellan makarna — i ett för oss bekant fall, själfmord — blifvit följden af svärmoderns uppviglingsarbete.

Men hvad är då innersta orsaken till, att så mycken ofrid i hemmen förorsakas af mannens mor? Om vi skola vara uppriktiga, är det *svartsjuka*. Vi ha visserligen redan förut nämnt några ganska viktiga orsaker: den ena kvinnans afvoghet mot den andra, misstro mot den, som skall fortsätta hennes eget arbete, oro för sonens välbefinnande, men dessa äro obetydliga i jämförelse med den svartsjuka, som förtär mången mor, när hon ser, att en annan kvinna fått första rummet i hennes sons hjärta. Hon uppreser sig emot, att hon på sätt och vis trängts undan, att sonen har gemensamma intressen med en annan, i hvilka hon ej får del, och att han oaktadt all sonlig kärlek dock växer ifrån henne till innerligare förening med den andra. Svartsjukan urartar lätt till hätskhet, som

Använd endast

PANSAR-Emaljerade

KALMAR ÅNGKVARNS A.-B:s

tillverkad på landets modernaste stärkelsefabrik, utmärker sig särskildt för *hvit-het, renhet* och *styrka*.

Finnes hos hvarje välsorterad specierhandlare i hela riket.

OBS! Guldmedalj i London 1906.

KOCKUMS

GJUTNA GRYTOR.

Gifffria.

Solida.

KALMAR 1:ma

- RISSTÄRKELSE -

Mitt första författarskap.

Af Wilma Lindhé.

(Forts. och slut.)

njuter af att finna fel och i förvrängd form för dem vidare i afsikt att vinna tillbaka den förlorade för sig. Det är ej godt för en man att veta, hvad han skall tro, om den, som han från barndomen lärt sig att älska och värda, på öfvertygande sätt uttalar sitt missnöje med hans hustru. Mot sin vilja bringas han på tanken, att kanske modern har rätt, i synnerhet om han själf möjligen också har någon anmärkning att göra. Ett fel, som under vanliga förhållanden är obetydligt och skulle kunna lätt nog afhjälpas, tyckes större, när en annan också framhåller det, samt blir svårare att kämpa emot, när trots det vaknar hos den klandrade. Mellan man och hustru får ej en tredje ställa sig, vore det ock en älskande mor. "Mannen skall öfvergifva fader och moder och blifva när sin hustru," det är ett ord, som gäller än i dag, och ve den mor, som vill sätta sig öfver det. Hennes barns olycka blir den skörd hon vinner på sin sådd.

Vi ha äfven hört fall, då moderns svartsjuka mindre gällde sonens kärlek, än hans ekonomiska ställning. Hon vredgades på den, som beröfvat henne utsikten till en god försörjning. Sonens lycka kom för henne i andra rummet, hennes eget jag i första.

De mörka färger vi användt gälla ej för alla svärmödrar, det vore ett dåligt betyg för kvinnan eljest. Oaktadt den större försakelse och själföfvervinnelse, som fordras af mannens mor än af hustruns, finns det dock äfven bland dem svärmödrar, som äro idealet för en sådan.

Äfven när hon har en annan uppfattning af hemmets skötsel än den unga, låter hon henne råda och glömmar aldrig, hvem som är hemmets fru. Till sonen uttalar hon aldrig ett klandrande ord om hans hustru, utan tar henne tvärtom i försvar. Och måste hon säga något, gör hon det i enrum med svärdottern, vänligt och hänsynsfullt. Aldrig visar hon missnöje öfver ett förment tillbakasettande, hon inser, att hennes barn ej i främsta rummet kan vara son, utan har närmare plikter mot hustru och barn. Men just därför att hon försynt drog sig undan och ej ville lägga beslag på sonen, behåller hon de ungas kärlek, de söka upp henne och känna sig lyckliga i hennes närvaro.

Den unga kvinna, som älskar den man hon gifter sig med, hyser i de flesta fall just för den skull tillgifvenhet äfven för hans anhöriga, och det beror oftast på dessa, om denna tillgifvenhet består eller upphör. Bemöttes hon med kärlek och aktning, respekteras hennes individualitet, äfven där den skiljer sig från den familjs, med hvilken hon genom mannen blifvit befryddad, och får hon ha sin man för sig själf, skall hon säkert komma dem allt närmare och hålla mer och mer af dem.

Där moderskärleken är äkta, tänker den ej på sin utan på barnets lycka. Känner sonen sig lycklig med den maka han valt, gläder modern sig öfver denna lycka och stör den ej i afvog själfviskhet. Försakelse är och förblir en mors lott.

HANNA KAMKE.

Glöm ej att besöka

Iduns rum

på Stockholmsutställningen!

NÄR ETT ÅR GÅTT om, kom jag återigen till Stockholm och gick nu själf upp till Beijer för att höra efter mitt manuskript. Där låg det också i ett hyllfack — oläst. Handstilen hade varit för fin.

Jag tog igen det uten allt för stor missräkning, efter hvad jag kan minnas, och nu sändes det först till Fjalar och sedan — för säkerhets skull — till S. A. Hedlund.

Och Fjalar skref: "Jag vill försöka glömma att författarinnan är min vän — ty vänners och bekantas omdöme är af noll och intet värde — och bedöma boken ensamt ur litterär synpunkt."

Många och graverande voro de anmärkningar, som nu följde. Bland annat hette det: "Författarinnan höjer sig stundom till det sublimala, men faller också ofta ner i det triviala —" och så till sist: "vi tro att författarinnan med träget arbete och studier kan ha en framtid för sig, men beklaga att hon släppt ut ett så omoget arbete."

Hvad S. A. Hedlund angick, stod han inte ut med att läsa mer än tre kapitel, och i dem voro många bockar i marginalen ooh många strykningar gjorda.

När jag urskuldade mig med det beröm jag fått af Viktor Rydberg, svarade han: "Det betyder ingenting. Det står inte i hans makt att sära eller smärta en människa."

Så kom han med sina egna synpunkter. "När ni kvinnor skriva, använda ni tjugo ord, när tio kunde vara nog," sade han. "Eller säga ni — det var ett så genomtrefligt rum. — Duka ett bord och sätt dit några kaffekoppar, så att jag får se det! Eller brister ni ut — hon stod där blek, med utslaget hår. — Säg att hon stod där — men det skall ni säga, så att man fryser."

Det var ord och inga visor, det, men ord som brände sig in i minnet och voro den första och så godt som enda handledning jag fått.

Hans sista ord voro: "Lyd mitt råd. Låt manuskriptet ligga i tre år och arbeta sedan om det."

Jag lydde honom så tillvida att det låg i tre år — kanske mer. Sedan brände jag det, blad för blad, och var glad när det var gjordt. Det hade fyllt sin mission att hjälpa mig igenom en mörk halvveg, från hvilken jag utkom starkare och lefnadsdugligare än förut, och dessutom tillfört mig nya intressen och möjligheter. Mohren hade gjort sin tjänst — mohren kunde gå.

Min gamla mor — hvilkens omdöme jag satte högre än någon annans — liksom min närmaste omgivning, tyckte inte om att jag skref. Därför gjorde jag det inte annat än på småstunder och med en känsla af att göra något orätt. Låta bli kunde jag ej.

Naturen, människorna, böckerna, hade på en gång blifvit lefvande brunnar att ösa ur, och hade jag nu haft tid, rättighet och möjlighet att ägna mig åt skriftställer, stode jag kanske inte, den dag, i dag, som nybörjare. Just vid denna tidpunkt mötte emellertid lifvets strängaste allvar i form af brödbekymmer.

Vi voro ju två, som spånt oss för samma lass och lofvat hjälpa hvarandra i nöd och lust, och det var inte mer än rätt att jag trädde till och tog i med all den hopsparade kraft, som fanns inom mig.

Så skedde genom att flytta in till närmaste stad och dela hem och hemlif med så många inackorderingar som möjligen kunde få plats, samt genom ett ihärdigt, rastlöst användande af synål, ritstift och pänsel.

För läsning fanns ingen tid, liksom inga pengar för resor eller konstnjutningar af något slag — ingen beröring heller med litterärt bildade kretsar.

För öfrigt hann jag inte tänka på stort annat än hur jag skulle få debet och kredit att gå ihop och kunna gifva trefnad åt de olika individer, som hos mig sökte surrogat för ett hem.

I fjorton hela år gick det på samma sätt — men så kunde jag inte längre. Barnen hade också fått uppfostran och kommit ut, så det gick lättare att reda sig.

Skrifvit en bit då och då, på stulna stunder, söndagar, eller under sommarmånaderna — då huset var mera folktomt — hade jag alltjämt. Det gaf också pengar och var därigenom mera ursäktligt.

När jag ännu en gång fick ett hem, ensamt för mig och de mina, drog sjukdomen in och gjorde sig bofast, medförande — som alltid — ångslan, oro, ökade kostnader.

Arbeta måste jag som förut; med synålen; men skref också flitigt för flera tidningar och tidskrifter — oftast under olika signaturer. Något annat än småbitar kunde det ej bli. Därtill saknades såväl tid som sinnesfrid.

Mer än en gång hände det också att planen lagts till ett större arbete, och att utförandet var i full gång, då det måste kastas undan för en fana, ett standar, eller en kyrkoprydnad. Det var säker inkomst, detta. Så godt som ingen konkurrens, och ingen förläggare som prutade ner betalningssumman. Några veckors ansträngande arbete bara och större pekuniär behållning, oftast, än hvad någon af de böcker jag kunde åstadkomma inbringade.

Först när döden skördat mer än en af dem som stått mig närmast och varit mig kärast i lifvet, hade jag full frihet att använda min tid, som jag ville. Men då reste sig nya hinder i min väg.

Jag hade mer än länge skrifvit "nätt och snällt och oförargligt," och fann det inte längre nog; ty så långt hade jag kommit att jag visste mig vara diletterant och inte kunde nöja mig med mindre än att blifva konstnärinna — helst en af de allra främsta.

Under de år, jag broderat och lagat mat, hade skönlitteraturen tagit verkliga jättesteg framåt och förmågor vuxit upp, hvilkas likar vårt land knappast ägt. Medan jag setat bunden vid så godt som samma gata, hade ung, glänsande begäfnings sett sig om i jordens skilda länder för att kunna hämta sina motiv därifrån. Hvardagshistorier voro inte längre i kurs. Ämnen hade blifvit djupare, större och allmänmänskligare — kärlek upphört att vara diktens *a* och *o*. Stilen var också en annan. Genomskinligt klar och på samma gång mäktig och kraftfull — eller genomandad af mystik. Enkel och koncentrerad och ändock underbart rik på målände ord och skiftande stämningar.

Just därför att jag beundrade allt detta i så hög grad, lamslog mig känslan af egen oförmåga.

Den tid var förbi, och kunde aldrig återkomma, då jag med diletterantens glada tillförsikt skrifvit hvad som fallit mig in — i ärlig afsikt att göra mitt bästa visserligen — men utan konstnärens ansvars känsla, kamp och ångest.

Jag hade upphört att tro på mig själf — eller gjorde jag det endast i enkla lyckliga ögonblick — och ändock tvangs jag mer än någonsin af en inre makt att gifva diktens form åt hvad som rörde sig inom min känslvärld. Jag hade blifvit konstnärinna i viljans intensitet, i känslans innerlighet, i tankens djup och i brinnande begär att delgifva mina medvandrare det bästa af hvad lifvets lust och ve lärt mig, och på samma gång förlamadades jag af en vidskeplig öfvertygelse om att det

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till *Expeditionen af Idun, Stockholm*, erhålles inom Sverige **portofritt!**

Idun 1892	2: —	Idun 1906 (utan julnummer, nr 25 o. 52 felas) 5: 50
Idun 1893 (nr 1 felas)	2: —	Idun 1907 (med julnummer)
Idun 1895 (utan julnummer)	2: —	Idun julnummer 1894
Idun 1902 (med julnummer)	4: —	Idun julnummer 1898
Idun 1903 (med julnummer)	4: 50	Idun julnummer 1905
Idun 1904 (med julnummer)	5: —	Barngarderoben 1905, komplett
Idun 1905 (med julnummer, nr 28 felas)	5: —	Barngarderoben 1908, nr 4 o. 5 felas

LÄS!

var förutbestämdt att jag inte skulle lyckas. Detta hindrade mig rent af från att göra några försök — och ändock var jag aldrig lycklig annat än med pennan i handen. Då trodde jag på mig själf och kunde jubla i skaparglädje, lika visst som någon annan. Men inte förr hade jag lämnat skrifbordet, än tviflet och missmodet voro öfver mig.

Det är nästan otänkbart annat än att de som nått "parnassens höjd" skola med harm och ömkan se ned på dem som — efter hvad det synes — oberättigadt, äflas om att komma dit upp, i stället för att beskedligt hålla till, där de äro hemma — i obemärkthetens dunkel. Men det är nu så, att hvarhelst det finnes konstnärstemperament, diktarglöd och ärlig vilja, där finnes också excelsiorbegäret. I missförhållande till förmågan, kanske — men okufligt i alla fall.

Det är därför inte så underligt, som det kan synas, att jag vid genomläsningen af "När vi började" öfverallt kände så igen mig själf, att ingenting var mig främmande — hvarken de äregiriga drömmarna, de himlastormande förhoppningarna, den okufliga ärelystnaden, eller den gudaingifna skaparglädjen. — Skillnaden var endast att min förmåga ej räckt till, samt att hindren varit allt för stora och framgången ej infunnit sig. Den olikhet fanns också att jag — bättre än någon af dem som lyckats — kände till, hur missräkning, bristande själf tillit och stängande omständigheter kväfva eller döda möjligheterna.

Ålderdomen har nu vingklippt mig och lagt sordin öfver känslorna, och för egen del önskar och behöfver jag nu mera intet af hvad jag eftersträfvat, ty fölle än lyckans guldäpple i mitt sköte eller all världens ära öfver mitt hufvud, orkade jag inte taga emot härligheten.

Men för deras skull, som stå midt i kampen, med brinnande håg att göra sitt bästa, vill jag bedja om större barmhärtighet hos förläggare och recensenter.

För några år sedan läste jag en tidning, i hvilken en framstående litteraturanmälare — "en bloc" — nedsablade några af mina skrifvande medsystrar — kallande dem bland annat "blindpipare" och "små snusförnuftigheter". Anfallet drabbade inte mig, men jag glömmet det aldrig och tyckte då — som nu — att piskslagen voro lika nedsättande för den, som utdelade, som för dem, som vred sig därunder. Sträng och allvarlig må kritiken vara — det tillkommer vägledaren och uppfostraren — men lika skild från hänfullt gäckeri som onödig grymhet.

Äfven det skulle jag önska: att hvarje recensent läte "detta vara detta" och uteslöte alla sårande jämförelser, och att en författare, som varit lycklig nog att växa sig större än alla andra, inte — säkerligen mot sin egen vilja — ställes fram som en buse för dem, som sträfva framåt i ofullkomlighet, eller att ett arbete förkättras, därför att det är olikt hans, och — om det berömmes — allt för lätt betraktas som efterhärmsning, eller försök därtill.

Jag vet lika väl som någon annan, att det skrives för mycket — såväl af manliga som kvinnliga skribenter — men min tro är nu den, att det som ej är ämnadt att lefva, eller är kraftigt nog därtill, dör af sig själf — liksom det obrukbara inom naturens visa hushållning.

Men mycket af det, som bort och kunnat lefva, har också dödsdömts, likt plantor utan luft och sol. Och räckte de, som nått fram, litet oftare en hjälpare hand till dem, som sträfva mot samma mål, skulle mången gnista, som allt för lätt trampas ner och blott behöfde en lifgifvande pust för att flamma upp, blifva — om ej till en stor, så till en värmande eld.

ARKVARELL AF MAJA SÖDERLUND.

Ur barnens värld.

Från Iduns Barnens-Dag-pristäfving.

Länken.

FÖR FEM ÅR sedan kom Billy Brown till denna underliga värld. Om den lille Billymannen haft anlag för svärmod och grubbel, hade han, redan efter två år, fått mycket att syssla med. Men han var en "happy go lucky boy" och det "underliga" i hans tillvaro blef honom till glädje och omväxling.

Billy bodde hos sin mamma i en förtjusande förstadsvilla. Dock den sista veckan i hvarje månad tillbringade han, åtföljd af sin sköterska, hos sin pappa, som bodde i det gamla Brownska residenset, två timmars spårvägsfärd från fru Browns villa.

Naturligtvis var Billy mest fästad vid sin mamma. Sitt tredje och fjärde lefnadsår hade han vistats utomlands hos sin mor. För ett år sedan hade de återvändt till fädernestaden.

Under sina besök hos fadern brukade han längta alldeles rysligt hem. Men väl hemma och när tiden led till sista veckan i månaden, var han lika så ifrig att få hälsa på i det gamla Brownska huset.

Billy hade varit hos sin pappa några dagar, och redan igår började han tala om att fara hem. I dag vid lunchen blef det för svårt.

— Mamma är nog så ensam nu, när icke jag är hemma, sade Billyman och sköt ifrån sig en tallrik med frukt.

— Det vill säga, min lille gosse, du längtar hem, sade herr Brown.

Billy tyckte hans pappa lät ledsen, och han kom ihåg att hans mamma sagt, att han skulle icke tala om henne och hemmet, utan vara glad att få vara hos sin pappa. "Pappa var så ensam och höll så mycket af sin lilla Billyman" hade mamma sagt.

— Jag håller så mycket af mamma, ser du,

sade han liksom ursäktande. Hon kallade mig sin enda tröst, sin lille Billyman.

— Ja, din mamma har endast en Billyman numera.

— Har hon någonsin haft flera? frågade Billy tviflande.

— Fråga henne, så får du höra.

Det bestämdes, att Billy skulle fara hem.

Herr Brown tog upp sin lille son i sina armar och kysste honom.

— Jag undrar icke på, Billyman, att du längtar hem till din lilla mamma, sade han sakt. Men det ska du icke tala om att jag sagt. Hör du det, tillade han, för att vara säker på, att gossen skulle komma ihåg det.

Så kom Billy hem, och det var en sådan glädje.

— Billyman, det smakar cigarr af dina kys-sar, sade hans mamma.

— Det är från pappa det. Billy blef helt förvånad, när hans mor tog och kysste honom igen — en sådan besynnerlig kyss. Så suckade hon och rodnade för sig själf, när hon såg gossens undrande blick.

Efter middagen satt Billy i sin mammas knä framför en härlig stockbrasa. Han berättade om allt och alla i det gamla Brownska huset. Och Billy kom ihåg, hvad fadern sagt om hans lilla mamma och att längta till henne. Så det talade han om flera gånger. Men icke förrän Billy gått till sängs, och modern satt på sängkanten, kom han ihåg hvad han skulle fråga:

— Hör du mamma, har du haft någon annan Billyman än mig? När svaret dröjde, fortsatte gossen — pappa sade jag skulle fråga dig det.

— Jag vet icke hvad din pappa menar — sade fru Brown. Hon böjde sig öfver sin lille gosse och kunde icke hejda sina tårar. När hon lyfte sitt hufvud från Billys kudde hade detta lyckliga människobarn somnat ifrån sin öppna fråga och den smärta han tillfogat sin mest älskade.

Billy hade varit mycket sjuk. Utgången af hans sjukdom hade varit oroande. Nu hade emellertid en ändring till det bättre inträdt. Vid Billys sjukbädd hade sista återstoden af skiljemuren makarna emellan ramlat, och nu återstod endast steget till försoning. Herr Brown sade till sig själf, när han en dag i maj pojaktigt och ifrigt ringde på hos fru Brown, att "hände icke något", så måste han nu snart upphöra med sina besök.

Det var tidig eftermiddag. Solen silade in i Billymannens rum. Gjöt sitt skimmer öfver den lille slumraren och kastade en bred reflex bort till de två i fönstersmygen. En vårglad fluga surrade omkring Billy och lyckades till sist väcka honom. Han satte sig upp i sängen. Tittade sig omkring. Gnuggade sina ögon — om och om igen och — — åh, hvad såg han — —

— Min mamma är *min* du, ropade han med bestämdhet.

— Ja, men hon var min, innan hon blef din, svarade en lycklig röst.

— Men jag är hennes Billyman, och jag bor här, vidhöll den lille.

— Nu ska' Billymännen icke kifvas, ljöd det mjukt och varmt från nyss kyssta läppar. Nu är det vår!

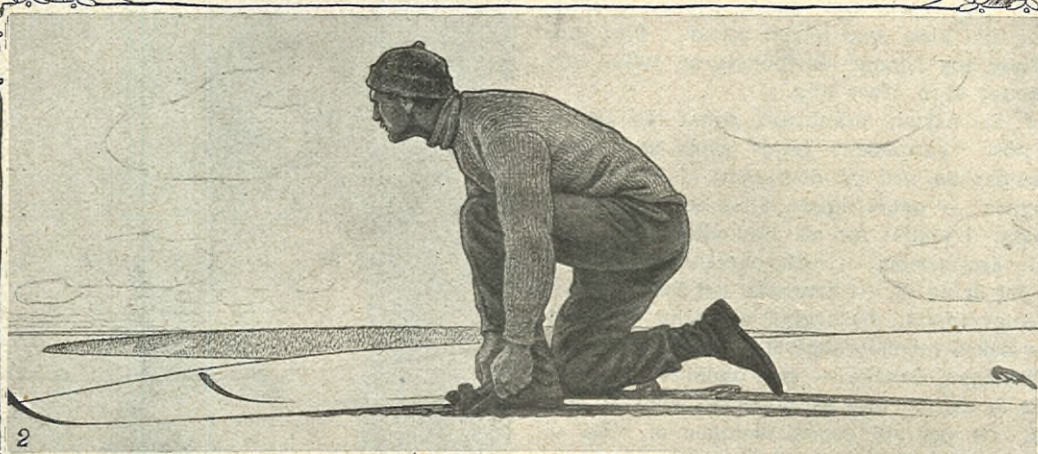
SLEJTAN D.

Landets främsta

litterära och konstnärliga illustrerade familjetidning
bör ej saknas i något hem. Pristäfvingar hvarje vecka.
Helt år 6:50, halft år 3:25, lösnummer 12 öre.

IDUN

FRÅN SOMMARENS KONSTUTSTÄLLNING II

VI FORTSÄTTA i dag den i förlidit nummer påbörjade serien från sommarens rika konstutställning med några representativa konstverk, valda från olika afdelningar. Utrymmet tillåter oss endast ett flyktigt uppräknande af dem: Vi ha Kallstenius populära genre, "Den döda", med dess grå och spröda stämning med dödens vemod utan dödens skräck, vi ha Jonas Åkesons raskt och duktigt gjorda porträtt af Harald Stjernsvärd, ett "Porträtt af min hustru", varmt i uppfattning och färg, från Sigge Bergströms utställning och Helmer Mas-Olles intagande "Flicka i hvitt". Vidare en teckning från Gunnar Hallströms afdelning, en af de mest helgjutna på utställningen, och ett par prof på de "De fries" konstnärliga uppfattning m. m. Å den skulpturala afdelningen utställa hufvudsakligen de yngre i yrket. En af de flitigaste och den af de helt unga, som ådrar sig största uppmärksamheten genom sin frodiga fantasi, är C. Fagerberg af hvars gripande grupp "Fattiga" vi lämna en bild.

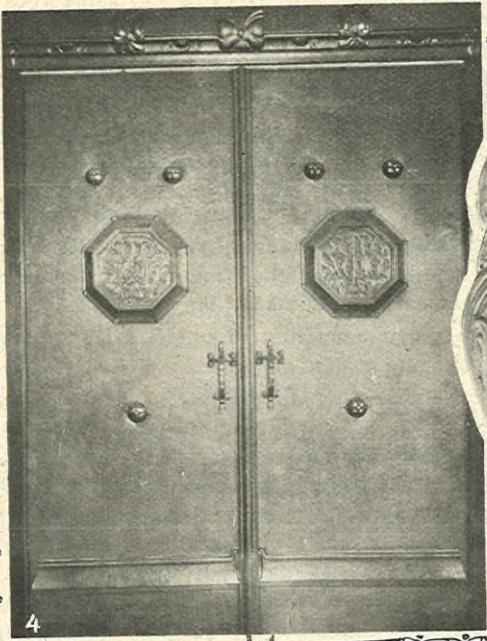
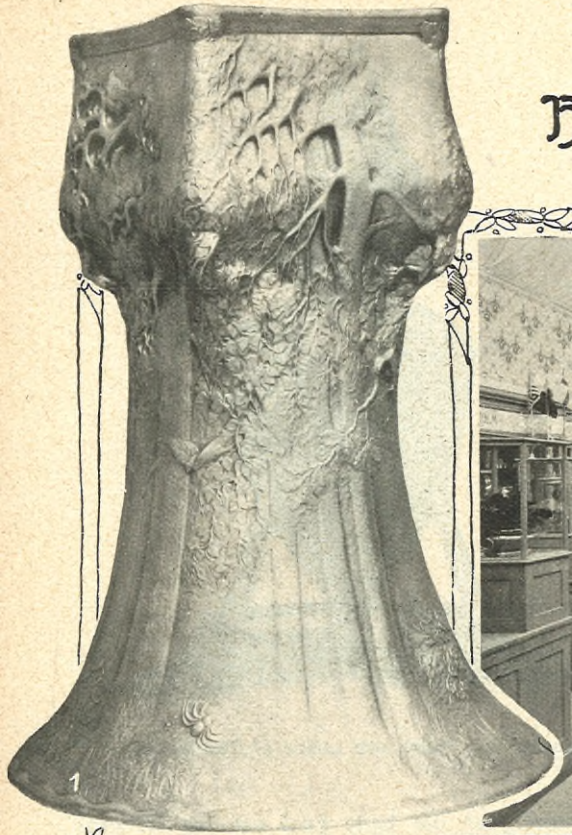

1. C. Fagerberg, Fattiga, skulptur. 2. Gunnar Hallström, Skidbindaren, kol på duk. 3. Sigge Bergström, porträtt af min hustru. 4. Jonas Åkeson, porträtt af Harald Stjernsvärd. 5. Torgny Dufwa,

Värlöde. 6. Gotfrid Kallstenius, Den döda. 7. Nabol Törnros, En bit af stugan. 8. Ester Kjerner, I stadens utkant. 9. Helmer Mas-Olle, Flicka i hvitt. 10. Oscar Hullgren, Strålar från fyren.

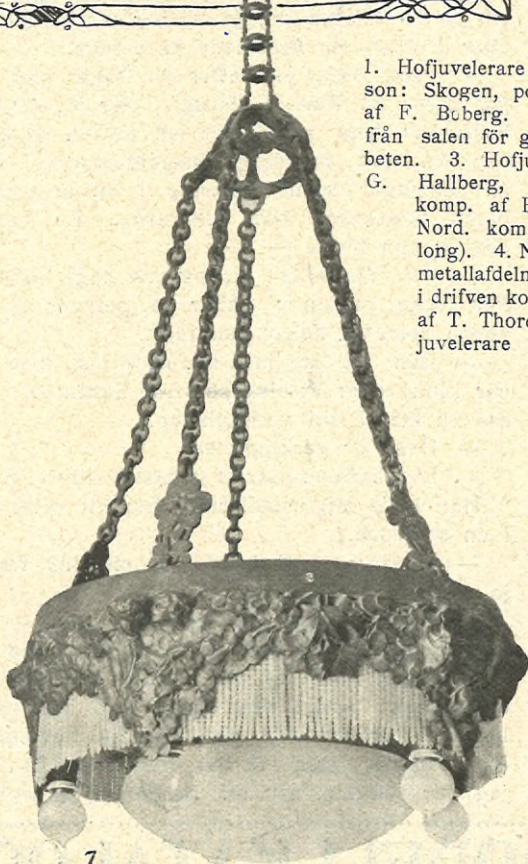

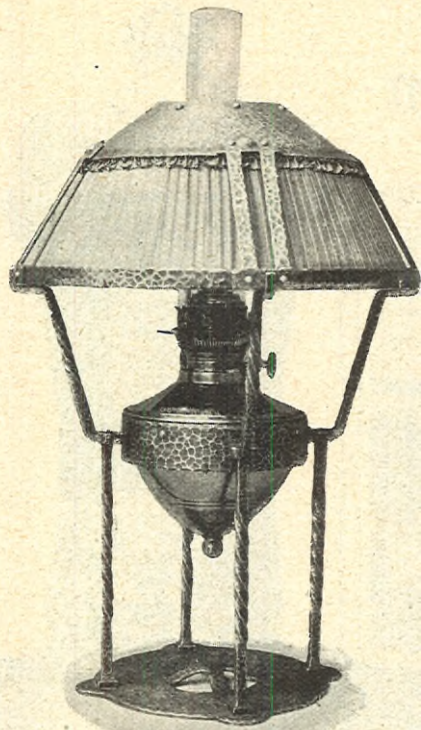
Hillevis ströftåg på utställningen

1. Hofjuvelerare K. Andersson: Skogen, pokal, komp. af F. Bøberg. 2. Interiør från salen för guldsmedsarbete. 3. Hofjuvelerare C. G. Hallberg, praktpokal, komp. af F. Bøberg (i Nord. komp:s praktsalong). 4. Nord. komp:s metallafdelning, portar i drifven koppar, komp. af T. Thorén. 5. Hofjuvelerare A. Nilsson,

Lund, fat i drifvet silver af W. Waldorf. 6. Hjalmar Norrström, bronser och etsningar. 7. Nord. komp:s belysningsafdelning, takkrona i brons, komp. af Hjärdis Nordin-Tengbom. 8. Otto Meijers konstgjuteri, bronsstaty af Carl X Gustaf efter originalskiss af prof. Börjesson. 9. A—B. Böhlmarks lampfabrik, takkrona, komp. af Lena Börjesson.

Lampa i smidt järn af Petrus Forsberg, Stockholm.

VIII.

Stockholm den 2 aug.

Fader biskop!

NU FÅR INGA domprostar i världen hindra dig längre! Nu måste du komma, om du eljes tänker göra det, ty annars reser jag hem, jag måste tala med dig, och du måste hjälpa oss. Det är mycket värre, än du kan tänka dig, men nu skall du få höra ända från början. Förresten bryr jag mig inte så mycket om det, tänker han tvinga mig, så tar han miste.

Det var så, ser du, att då vi hade gått igenom möblerna, så ville Paul göra en granskning af allt det, som bildar karaktären i ett hem, prydnadstingen, älsklingstingen, lyxvarorna "för ens älskade att leka med och blänka i," sade han, och redan då blef jag illa berörd, för man talar inte i en sådan ton, som om jag vore en atenienne för bijouterier eller själf en bordsprydnad. Men jag låtsades ingenting om, och jag följde med honom som jag hela tiden har gjort, det känns så avigt att veta, att han går ensam.

Vi startade i kupolhallen för att uppnå guldsmedsafdelningen, men det var tur, att Paul hade semester, så långsamt som det gick. Först var det eldskärmen af smidt järn och de originella kolboxarna hos Nordiska kompaniets metallafdelning, som hejdade honom. Han ville beställa, men jag sade: vänta, kära Paul, tills du får se, om du får en fru och värmeledning! Han tittade litet på mig, så vände han helt om och började studera Södra Sveriges väldiga drifna koppportar för bankhuset vid Arsenalsgatan.

— Bed dem slå in dem, så tar vi dem med medsamman, sade jag. Återigen tittade han på mig, men teg och gick vidare, och jag tyckte just inte om detta stillsamma sätt.

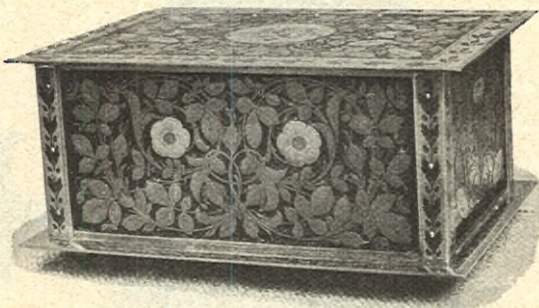
Men sedan blef vi för tillfället vänner igen öfver lamporna och takkronorna. Där är ju numera en massa människor, som egnar sig åt att försköna vår belysningsarmatur, och väl inte många små artistflickor, som inte komponerat en ljusastake eller en matsalskrona, men där är på utställningen endast två stora firmor, som har specialutställningar af armatur: Nordiska

Kompaniet och A.-B. Böhlmarks lampfabrik. Paul var betagen i Hjördis Nordin-Tengboms kronor hos N. K., särskildt i den, som heter Nymfer, och då jag fullkomligt delade hans uppfattning, kunde jag inte låta bli att framhålla att konstnärinnan var gift men ändå — — Där finns också en mycket dekorativ liten bordsfontän, som samtidigt är blomsteruppsats, och som har en kärna af kristall, upplyst med elektriska lågor. Det glänste till i ögonen på Paul, och han sade: — man skulle skaffa sig en sån här, så behöfde man ingen fru, det är också en vacker lyxsak. Då var det jag, som teg, förstår du. Så gick vi till Böhlmark. För många år sen, jag gick nånstans i fjärde, var där hemma i vår stad en utställning, jag minns från den bara en mässingslampa hos Böhlmark, som jag valde ut för vår sal, Paul hade ju tagit studenten! Jag fick aldrig lampan, och jag ler nu, då jag tänker på den, allt, icke minst hos Böhlmarks, har ju gått framåt så mycket sen dess, och nu skulle jag nog inte vilja ha den. Låt vara att jag inte får något af konstverk af Alice Nordin, Lena Börjeson, Emmy Wahlström eller någon annan, jag kan köpa en relativt enkel sak och få den konstnärlig och vacker, särskildt om jag skall ha elektrisk armatur, den andra står naturligtvis en del tillbaka.

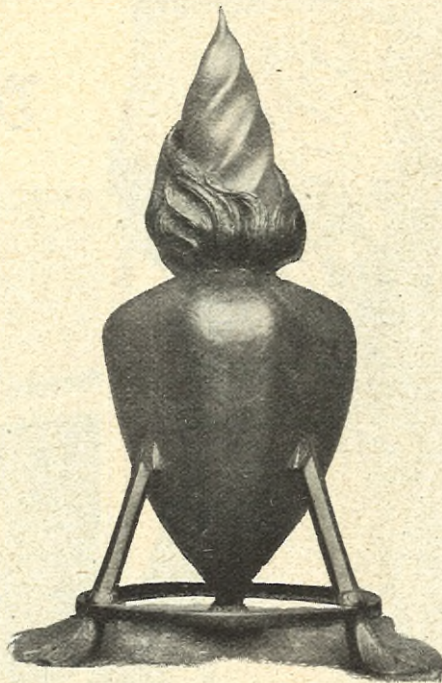
Ja, kära biskop, nog kan vi få att lysa upp vårt hem med, om det eljes inte såge så mörkt ut för oss! Petrus Forsberg, konstsmeden framför alla, har en särskildt vacker utställning af belysningsaker, järnet blir under hans hand förädladt och värdigt, och där skulle jag gärna stanna för en lampa och för en uppsättning af eldverktyg. De höra till min drömda spiselvrå. Något af sina vackraste saker har han förresten hos Sv. Konstslöjd. Där är, som jag sade, många andra, som utställer belysningsarmatur, Olga Lanner, konstsmeden Karlsson och John Färngren — den senare är något för sig genom sina sparsamma emaljeringar på metallen, — det är bara en sak det finns mer af på utställningen af ädla och oädla metaller, och det är spännan och broscher, den ena större än den andra.

De finns nästan öfverallt, modet har trängt ut från artistkretsarna till oss andra vanliga borgerliga, och t. o. m. jag kan ha rätt att gå med nerviken broderad linnekrage och ett téfat under hakan, om jag vill. Bland det vackraste, minst öfverdrifna, mest personliga utställningen i den vägen har att erbjuda, räknar jag Hugo Lundstedts spännan och broscher af silfver och guld och emalj, och de, som utställas af Lilly och Otto Skantz. Herman Bergmans konstgjuteri säljer också smycken, i brons efter forntida modeller, de är vackra, men de passar inte oss, det skulle endast vara någon kvarglömd, fornordisk typ, som skulle kunna bära dem med glans.

Bergmans afdelning är föröfrigt en verklig konstutställning med alla sina vackra bronsafgjutningar af kända konstverk af våra bästa

Etsadt juvelskrin från C. W. Dahlgrens fabrik, Eskilstuna.

Bronslampa, komp. och utförd af Eva Bonnier.

skulptörer, och där hade Paul och jag en fridfull och glad stund. Vi har ju ändå rätt mycken hyfsning begge två, och dit räknar jag absolut att ha andakt och bli stilla inför konsten. Invid är också en särskild afdelning för konstnärer, som är relativt tom. Grefve Barck har här sitt egendomliga lergods, Otto Strandman några små saker i silfver, och Acke sin dekorativa panneau. Inför Eva Bonniers lilla minnesutställning stannar man länge, lika mycket för hennes personlighets minne, som för de prof på hennes konstnärskap den innehåller.

Så snart momentet "äga och köpa" kommer in, blir det redan mera oro.

— Tycker du om det? säger Paul och stannar än här än där. Än lyfter han på en bronskanna hos Norrström i den tron, att jag skall tycka om nätthet och behändighet, än är han hos tennfirmorna eller i Eskilstunaafdelningen hos Dahlgren och letar fram ett ciseleradt juvelskrin eller ett spänne, men nästan alltid är det dyra, vackra, öfverflödiga ting, och fröknarna vid montrerna, som är vana att bli tillfrågade om de ha "någon riktigt vacker sak för 50 öre eller 1 kr.," ser förvånade på honom.

— Paul, sade jag, efter du frågar mig vill jag gärna ha Karl X Gustaf. Ser du, hur han behärskar hela salen från sin sockel, så liten han är. Att de vågar, stockholmarna! Här är skåningar rundt omkring i rummen både bland utställarne och besökarna. En vacker dag är han borta — —

— Och då är det vi, som har tagit honom! Min flicka, medan vi håller på, stoppar vi den öppna spisen i fickan samtidigt.

— Den vill jag inte ha, sade jag, men ett par kyrkkronor åt biskopen från Skultuna. Låt oss nu återgå till verkligheten.

— Hvad är verkligheten?

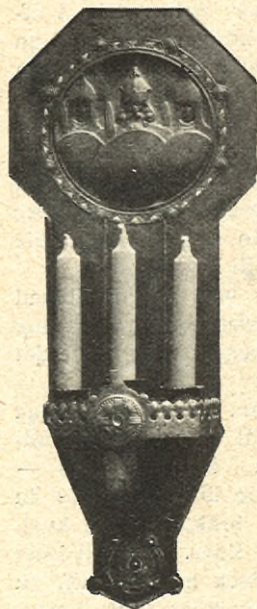
— Det kaffeserviser af gammalt silfver, Paul. Han hade mig emellertid först att sätta mig i en sofnisch.

— I närvaro af dessa ädla metaller frågar jag dig — —, sade han.

— Ja, tack Paul, det vet du ju, men — — Han hörde inga men, och du skall icke tro, att det blef något af med hvarken kaffeserviser eller något annat *den* dagen och inte nästa heller. Jag kan inte säga dig, hvad vi egentligen gjorde, men två dar efteråt tillkännagaf jag för släkten, att nu skulle jag in till ut-

Till neutraliserande
 och oskadliggörande af osund luft har Salubrin stor användning, t. o. m. liksom lukt kan därigenom förekommas och häfvas.
 I sjukrum har Salubrin dessutom användning till att förekomma ömhet och liggsår. Till behandling af liggsår användes 1 del Salubrin blandadt med 2 delar vatten, och bör man därvid använda gummitaft, så att icke det med nämnda blandning fuktade tygstycket torkar och fäster vid såret.

IDUNS MODELLKATALOG
 Ömbärlig för alla sömmerskor och för alla hem.
 Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Koloreradt omslag.
 Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Lampett, utställd af John Färngren, Stockholm.

ställningen och arbeta igen. Vi hade nämligen tänkt att fara ut i skärgården (!) men då var där icke mindre än två tanter, som ovillkorligen skulle med till utställningen, och så kom vi dit och till kaffekannorna igen och märkte, att de fått ett nytt intresse för oss.

Vi gick till guldsmederna en för en, och besågo allt, ty tanterna var ju med, och de skulle se allt de läst om i tidningarna. Vi var hos

Hallberg, beundrade hans dyrbarheter i guld och silfver och voro särskildt hos N. K. för att se kung Gustafs gåfva till Fallières, den väldiga gyllene pokalen efter Bobergs rit-

ning, som är ett synnerligen praktfullt arbete, fast där är andra af Hallberg-Bobergs skapelser, som är ljufligare att se på, de små emaljerade dosorna och bonbonnièrerna t. ex. Det är annars inte så godt om konstnärliga emaljeringar på utställningen. Jag hviskade föröfrigt några lyckliga ord till Paul om den vackra uppsättningen af toaletsaker af för-gylldt silfver.

Så gingo vi till K. Anderson och stannade där länge med tanterna hos den ståtliga uppsättningen särskildt af dyrbara silfverpjäser, bälur, jardinièrer och pokaler. Här finns Bobergs berömda pokal med det betecknande namnet "Skogen", som är ett exempel, tycker jag, på att äfven vår tid har sin egen stilart, ny och karaktäristisk för oss. Jag kan icke beskrifva den, den är skog, och du måste se den. Arbetet är gjordt af en mycket konstskicklig kvinnlig ciselör, fröken Möcklin. Många kvinnor äro för öfrigt med i arbetet, särskildt här på dessa afdelningar, flere ha sina alldeles egna små utställningar och dem skulle jag vilja studera alldeles för sig en gång. Det hann vi naturligtvis inte med sist, tanterna orkar inte vara så grundliga. De voro mest roade af de stora utställningarna, såsom Guldsmedsaktiebolagets, där särskildt de kyrkliga kärnen, tillhöriga Sofiakyrkan, fängslade dem, men äfven så profana ting som té- och kaffeserviser ägnade de sin uppmärksamhet, och de ansåg, att utställarna i landsorten särskildt hade vackra saker i den vägen att uppvisa, något som jag tog åt mig å resp. utställares vägnar. Emellertid kunde jag inte underlåta att påvisa för dem, att Möller i Malmö äfven hade annat, som torde finna nåd för deras ögon, t. ex. de stora silfverbälarna och smyckena, att det vackra silfverfatet var från hofjuvelerare Nilsson i Lund, och att de vackraste saltkaren enligt min mening funnos hos Malmström i Uppsala. Och alla mina omdömen noterade Paul med rörande noggrannhet.

Jag dref dem snart nog så pass hårdt, att de tröttnade. Och så kom Paul och jag under många falska förevändningar ifrån dem.

Vi gick utåt Djurgården.

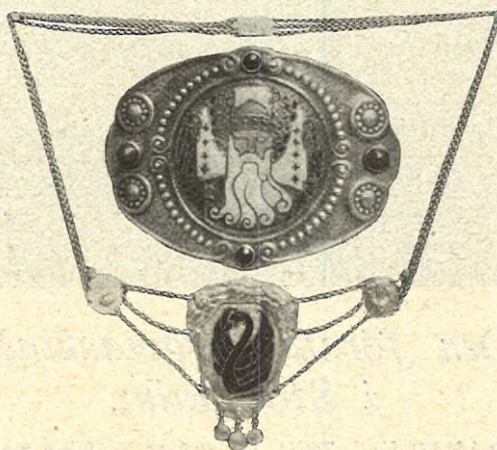
— Nu reser vi hem och förlofvar oss, sade Paul, och så gifter vi oss till hösten.

— Du vet nog, Paul, att jag hade bestämt mig för en väfskola, sade jag. Och så försökte jag, som du lärt mig att förklara för honom, att fast jag höll af honom som jag troget gjort, sedan jag gick i kortkjolar, så hindrade det inte mig, att jag ville skapa mig en egen

själfständig verksamhet, och det var mitt oryggliga beslut. Nu ansåg jag det klokast, efter jag ville ägna mig åt den försummade hemslöjden i vårt landskap, att jag, innan vi gifte oss, gjorde de nödvändigaste förstudierna därtill, helst de kanske skulle tvinga mig att tidvis lämna mitt hem. Men sedan, och det skulle inte dröja så länge, visste han nog, att jag skulle komma och stanna alltid.

Jag kan inte upprepa för dig allt hvad Paul sade, hur han grälade och bad och öfvertalade. Men allt nog han tyckte, att jag skulle uppge alla sådana planer, när vi skulle gifva oss. Men jag var orygglig och det blef inte något resultat. Så i dag har jag fått några rader från honom: han har rest hem, emedan han tycker det är bäst, att vi tänker på saken hvar för sig. Förhandlingarna är således afbrutna, alldeles som på arbetsfältet. Nu ville jag be dig att ingripa som förlikningsman. Men Paul måste ge med sig, för jag har rätt, och jag vet att du, padre, som kan leda sinne och behärska hjärtan, gärna försöker att hjälpa din stackars

HILLEVI.

Smycken af silfver och guld med emaljer, af Hugo Lundstedt, Göteborg.

Iduns kvinnostipendium.

Förslag till kandidater för nästa år.

VID IDUNS kvinnliga akademis senaste års-sammankomst beslöts att genom Idun rikta en vädjan till allmänheten att hädanefter biträda akademien vid föreslåendet af pristagare. Vi uppmana därför våra läsare att benäget inkomma med motiverade förslag till pristagare för nästa år, framhållande någon svensk kvinna som kan anses berättigad till årsstipendiet, 1,000 kronor, "för belönande eller främjande af någon förtjänstfull kvinnlig gärning".

Förslagen, som torde adresseras till akademiens sekreterare, med. dr. *Karolina Widerström, Gamla Kungsholmsbrogatan 19, Stockholm*, böra insändas ju förr dess hellre och senast före utgången af oktober månad.

Till Iduns läsare.

GENOM att forcera arbetet ha vi lyckats få detta nummer färdigt i så god tid, att det kan utkomma, oberördt af eventuella arbetsnedläggelser. Skulle vi möjligen bli ur stånd att sända ut något följande i laga ordning, skola vi naturligtvis snarast söka hålla våra prenumeranter skadeslösa för den ofrivilliga rubbningen i tidningens utgifning.

DET DOFTADE af löfkojor och mognande frukt från den lilla trädgården, som omgaf det låga envåningshuset. Astrar och stockrosor lyste genom det höga spjälstaketet. och äppleträden hängde sina af runda, rödgula klot tyngda grenar ända ut på den stilla och fridfulla småstadsgatan.

Med handen på ringklockan till den tämligen låga dörren, som med ett par trappsteg från gatan ledde in i huset, stod en främling. Om han icke hade varit så upptagen af tanken, på hvad som skulle möta honom där innanför, hade han kanske lagt märke till huru gardinen sakta skötos undan midt emot, och huru nyfikna ögon slukade honom från topp till tå — det slätrakade, energiska ansiktet, den höga, raka gestalten, den främmande snitten på hans dräkt.

"Hvilken idyll," mumlade han ovillkorligen, i det han leende lät blicken glida utåt den med ojämna kullerstenar belagda gatan, som krökte sig mellan röda, hvita och gula envåningshus, hvar ett med sin rundligt tilltagna trädgård. Ändtligen öppnades dörren af en liten landtlig tjänsteflicka, som med något häpen min mottog hans visitkort.

"Är rådmannen hemma?"

"Ja, var god och stig in," framstötte flickan, följde gästen in och försvann.

Han trädde in i ett stort, vänligt rum, genom hvars klara, med lätta hvita gardiner försedda fönster solen strålade in i hela sin middagsglans öfver de hvita, i ljusa färger klädda möblerna och mattans färgglada mönster. Han såg sig omkring i det trefliga rummet och en kväfd suck bröt fram ur hans bröst.

"Ett hem," sjöng det i hans öron, "ett hem!"

Huru ljufligt och dock fjärran ljud ej det ordet för honom, som sedan årtal endast haft storstädernas hotell att tacka för det, som till hemmets nödort hörd.

En dörr slogs upp och en man kom hastigt in, en kraftigt bygd, redan något fetlagd man, med bred vacker panna öfver mörka, sammanväxta ögonbryn och bruna genomträngande ögon, hvilkas blick motsades af det veka uttrycket kring munnen med dess tidigt grånande skägg.

I nästa ögonblick lågo de båda männen i hvarandras armar. Det var årtal sedan de sett hvarandra, och han, som varit borta, hade drivits af ungdomsminnen och gammal tillgifvenhet att söka upp den andre i den aflägsna småstaden, för att se hvad lifvet gjort af honom, som en gång så helt delat hans intressen och sträfvan.

När de litet senare sutto i rådmannens trefna arbetsrum, där de af böcker fyllda hyllorna nästan helt och hållet klädde väggarna, bildande som en mur mot den yttre världen och gifvande löfte om stillhet och arbetsro, kommo snart tankar och känslor till uttryck — frågor och svar föllo till en början tätt, och så blef det främlingen, som berättade om sitt lif — om ihärdiga studier och intensivt arbete — om svårigheter, han haft att bekämpa — om ett jäktande konstnärslif, som slutligen kröntes af framgång.

"Ja, käre vän," sade han till sist med ett vemodigt leende, "då vi båda som unga män gifvo oss tillsammans, trodde jag väl snarare, att af oss två du skulle blifva den, som stannade därute som konstnär. Och så blef det i stället jag! Du miste din praktiga stämma och återvände till ditt en gång påbörjade yrke som jurist. Kanske skedde det då med stor afsaknad, men jag kan ju godt se och märka nu, att allt det där är öfvervunnet. Och däri

Hvarje husmoder **Barngarderoben** hvarje sömmerska likaså. bör prenumerera på

Pris för helt år 3 kr.; half år 1:60 kr. Lösnummer 30 öre.

12 häften årligen.

har du tusen gånger rätt, ty hvad man vinner med mitt kringflackande lif, själsro och frid blir det icke! Men här lysa dessa två underbara ting mig till mötes, så att jag blir hem-sjuk — jag kan ej kalla det vid annat namn! Hur många gånger, då jag trött uppsökt mitt nattläger i ett hotellrums eleganta, men kyliga atmosfär, har jag ej med en suck ur hjärtats djup sett något högre för min själ, som liknade detta rums intima stämning och hemlika trefnad! Hur ofta har jag ej, trött och förbi efter en rad af konserter, önskat, att en interiör som denna kunde slutit mig i sina armar och skyddat mig inom sitt säkra hägn mot hela det anhang af reporters, tidningskrifvare, impressarier, telegrambud och slikt, som omhvärfat mig natt och dag.“

Rådmanen reste sig.

“Ja“, hänkastade han, “allt det där kan jag förstå. Men tillåt mig nu att göra dig bekant med min hustru och mina två små flickor!“

Fru rådmanskans, ståtlig och behaglig, var en angenäm bekantskap och barnen sunda, rödblommiga plantor. Intet brast i denna idyll af förnöjsam och lugn lycka.

En glad och riklig middagsmåltid samlade dem snart alla kring det blomsterprydda bordet, hvars glänsande damastduk och i solskenet gnistrande kristallglas buro vittne om gediget välstånd och välordnad huslighet.

“Det är annat, det här, än mina ledsamma dinéer på tu man hand med mig själf vid hotellens tabled'hoiter,“ sade gästen leende.

Rådmanen böjde lätt på hufvudet.

“Ändå“, genmälte han, “kan man ibland längta efter något dylikt till omväxling — skulle du ej kunna tänka dig det?“

Hustrun såg upp med ett egendomligt uttryck.

“Hur är det skalden säger: Dort wo du nicht bist, ist das Glück,“ anmärkte hon i låg, lugn ton.

Så bröt man upp och slog sig ned vid kaffet ute på den lilla förstugukvisten, som vette åt den färgrika och doftande trädgården. Slutligen blefvo herrarne ensamma med sina cigarrer.

Gästen hade på enträgna uppmaningar af sitt värdfolk bestämt sig för att stanna öfver natten och taga morgonens lägenhet tillbaka till hufvudstaden.

“Jag är fullkomligt fascinerad af denna lilla trädgårds ljufva färgprakt, friska doft och underbara frid,“ sade konstnären, lutande sig tillbaka i den bekväma liggstolen med en suck af välbehag.

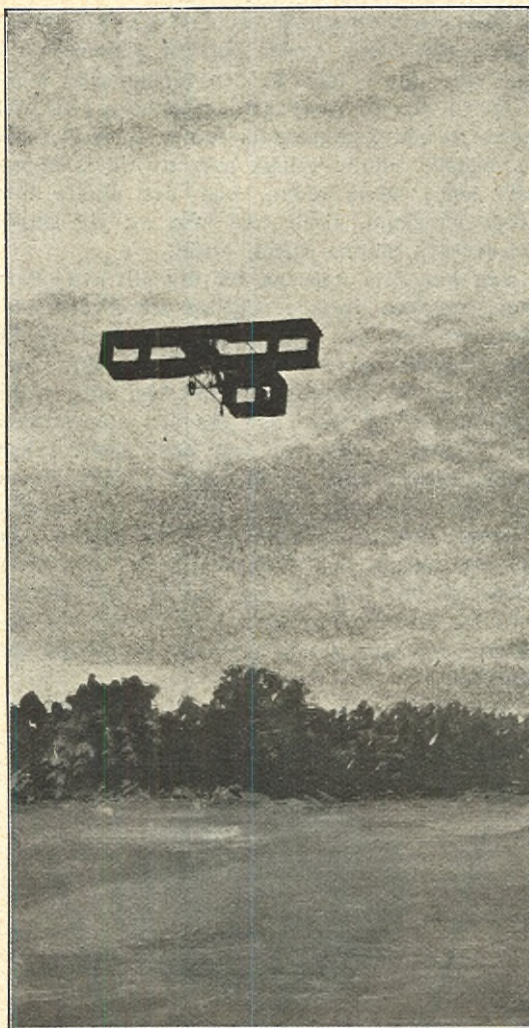
Rådmanen följde med blicken den lätta blå röken från sin cigarr, där den ringlade upp mot en bakgrund af rödskimrande vildvin. Den andre kom ej att lägga märke till hans uttryck, förrän tonen i hans röst slog honom.

“Underligt,“ sade han, “sade han, “underligt, att du skulle komma! Jag har tänkt på det — så ofta! Önskat det — och icke önskat det.“

Öfverraskad satte den andre sig upp i stolen.

“Jag förstår inte,“ utbrast han lifligt — “säg mig rent ut hvad du menar!“

“Rent ut,“ svarade hans värd med låg, entonig röst, “rent ut — kan jag till dig säga hvad mitt hjärta ropar efter att en gång få sagdt, högt och mäktigt! Och hvarför skulle jag inte kunna göra det — till dig, som nu går bort — — vi komma väl knappast mer att träffas. Den tiden, vi drogo ut som två unga studerande konstärer, du med din fiol, jag med min stämman som nyckel, som “Sesam, öppna dig“ till all världens skatter, fäste våra vänner och gynnare lika stort hopp vid mig som vid

Den första flygmaskinen i Stockholm.

SAMTIDIGT MED att luftens eröfring genom aeroplanen och deras djärfva navigatörer dag för dag fullföljes och nu senast ett rekord satts genom fransmannen Biériots märkliga flykt öfver engelska kanalen, har Stockholm på Ladugårdsgården fått bevittna de första luftfärderna af fransmannen Legagneux på det Farmanska aeroplanet, som genom Svenska Motorklubbens förmedling hitskaffats. För veckan hinna vi endast bringa en enstaka bild af de förberedande försöken, men torde antagligen återkomma.

dig. Det hoppet gick i uppfyllelse vis à vis dig, ty fiolen blef ditt lydigaste verktyg — och du blef en stor och eftersökt konstnär. Jag däremot — rösten stockade sig — “mig svek min gyllene nyckel — — —“

“Ja, ja,“ afbröt den andre, “du hade en härlig stämman — du kunde blifvit något! Jag såg alltid upp till dig som konstnärligt öfverlägsen — —“

“Ack min vän,“ sade rådmanen med ett mörkt leende, “sjukdom kom och motgång — — jag fick resignera. Det yrke jag från början valt och redan varit tämligen väl inne på, när sångarhågen bergtog mig, återvände jag till — med saknad, det är sant, men, som sagdt, med resignation. Dock, allt det konstnärliga i mitt temperament var ej lätt att kufva, det bröt fram då och då och gjorde mig ondt, gjorde mig främmande i min omgivning. Men det värsta var — när rösten kom igen — —“

“Ah — kom igen? Vill du verkligen påstå —?“

“Ja,“ svarade han lugnt. “I hela sin glans finns den de sista åren åter. Du kan tro, det

är rätt löjligt att använda den vid en och annan välgörenhetssoaré eller dylikt här i afkroken. Den dånar och klingar, slår som en stackars fången kungsörn mot den grymma burens galler — — under mängdens applåder.“

“Är det möjligt?! Och du — — jag kan förstå hvad du känner härvid — —“

“Du säger, att det är tomt att tillbringa ditt lif, flackande från den ena europeiska eller amerikanska staden till den andra. Men ville du kanske vara i mitt ställe?“

“I dag är jag trött — som man är ibland — och jag har gång på gång öfverraskat mig med den intensivaste önskan, att jag hade det som du.“

“Hvad hindrar? Du kan, när du vill, draga dig tillbaka och slå dig till ro i en liten trädgård i Grenna eller Trosa. Men var lugn — du gör det ej! Och gjorde du det, skulle du kanske få smaka en liten bråkdel af de kval, jag dagligen och nattligen lider. Nej, ett intet mot dem — du har ju dock haft ditt lif, du har lefvat, fått gifva uttryck åt ditt konstnärliga kunnande och skapande, men jag — jag — —“, han bröt af med ett så gripande uttryck af smärta i sitt bleka ansikte och i sin vackra sonora stämman, att den andre förärad och liksom afvärande sträckte ut armen mot honom.

Efter en stund fortfor han med tillkämpadt lugn:

“Inte bara det, att jag har konstnären jagande håg efter att bilda, att verka, att framträda och gifva uttryck åt det, som sjuder i själen! Att lusten att sjunga är som hos fåglarna — så mäktigt, så bjudande, att allt annat syns mig tomt, kallt, sökt, intresselöst. Så kommer därtill den hemska, förfärliga tanken: Kanske var det brist på uthållighet. Jag borde väntat en tid, försökt omigen. Kanhända har jag af ren slapphet förfelat min verkliga kallelse — —“

Rösten bröt sig i något, som liknade en snyftning, men ingen vanlig sådan, utan den återhållna, dämpade, halft lik en dödsrossling ljudande, tunga andhämtning, som i ett obevakadt ögonblick kan framtränga öfver en mans läppar och blotta en värld af kval.

Kvällsbrisens kom susande, fuktig och sval, mot deras bleka kinder, och förde med sig en lukt af jord och vissnande gräs.

Intet annat ljud förnams på en lång stund, än syrsans entoniga och ifriga knirpande.

Med låg röst sade till sist konstnären:

“Hur rätt din hustru hade, när hon anförde skaldens ord! Dort wo du nicht bist, ist das Glück! Vi stirra in i hvarandras lif och hvar och tror sig skåda ett paradys i den andras!“

Lätta, mjuka steg hördes på sandgången framför huset, en liten knubbig gestalt smög upp för de par tre trappstegen och kröp in mellan sin fars knän. Den ljusa luggen lyste hvit i skymningsdagern, och ögonen därunder syntes så mörka och stora.

Fadern slöt armen fast om barnet.

“Du har ändå det, som kan fylla tomheten,“ sade vännen.

“Nej,“ sade han, det kan intet i världen, men det finns ting, som kunna hjälpa en att bära lifvet.“

ALMA WEINBERG.

Uppgif lifvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till veder figur

fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Blusliff 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Fellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr. Mönster kunna lifven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisiti af likvid insändes till

Mästernamnelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.

Mr Pineapple (hr Textorius) och m:rs Pineapple (fru Textorius) med de

fyra brudtärnorna anlända på sin bröllopsstripp till Kina. A. Blomberg foto.

Operett-Teatern

Vår "nyaste" scen.

VÅR GAMLA ÖSTERMÄLMSTEATER, som genomgått så många metamorfoser i händerna på skilda ägare och nu under de senaste åren varit Ranfts sorgebarn, har nu ingått i en ny och vi hoppas lyckligare ära, då den under det nya namnet Operett-teatern och i förnyrad och förbättrad gestalt öppnat sina portar. Det är den kända teaterdirektören Anton Salmson, en erfaren och energisk ledare af operettturnéer i landsorten, som tagit den nya teaterns öde i sina händer och sedan Ranft den 1 juli lämnade densamma arbetet hårdt för att bli klar till start från början af augusti. Han har nu öppnat säsongen med den glada operetten "En smekmånad i Kina", hvars rykte gått före den från kontinenten, och allt tyder på att han är sinnad att uppta en skarp täflan med teaterkungen Ranft, en täflan hvaraf vår teaterpublik endast kan profitera.

På grund af detta nummers för tidiga pressläggning ha vi i skrivande stund endast hunnit bevisa lördagens generalrepetition, men att döma af densamma i allo lyckade och glänsande förlopp, synes denna nya "Mikadons" och "Geishans" arftagare i direkt nedstigande led ha alla utsikter att vinna en lika bestående publikgunst som föregångarna. I afseende på utstyrelse, har intet spars: en gnistrande österländsk färgprakt bländar ögat från ridåns första uppgång allt intill dess sista

Från vänster: Amiral Hi Lung (hr Husberg), Fi Fi (fröken Edström), kejsar Hang Tjo (hr Adami) och lordkanslern Tjip Tjop (hr Strandberg).

nedgång, och slutaktens stora balett är något af det präktigaste i den vägen, Stockholm skådat.

Bland de uppträdande tas nog Parispriset af fru Ester Textorius, som företer en synnerligen graciös och insmickrande liten nygift fru på de befängdaste smekmånadsäventyr. Man skulle blott önska de vokala resurserna icke fullt så babymässiga. En präktig röst och en behaglig apparition, som till och med en smula påminde om en af vår operethimmels mest fixa stjärnor, utvecklade fröken Hilma Mattson som prinsessan Soo Soo, och i fröken Anna Edström gömmes måhända brodden till den Salmsonska "Inga". Hr Textorius sekunderade förträffligt sin fru; hr Elvin Othoson som förste älskaren (naturligtvis en engelsk sjöofficer, efter operetten är af engelskt fabrikat) har den rätta tjusigheten öfver både stämmans timbre och mustaschens vridning — pass noga upp, Barcklind! Och sist, men icke sämst, vår eloge åt hr Adamis kejsare, som verkade med sin torra maguppsprättarhumor och sin vårdade och säkra sång.

Iduns läsare-
rinnor er-
inras om
Gwens
frågobyrå.

Det starka och det sköna.

Min spalt, din spalt och alla vackra flickors spalt.

Ritad och tecknad af Waldeck.

TÄNK, ATT dom skall ta bort den vackra utställningen, sade fröken Sköngren, som var på besök hos min hulda maka, beklagande.

Vattenrutsch från högsta tornet.

— Det är planer å bane att ha den kvar, sade jag undervisande. Har fröken inte läst det?

— Nej, jag läser bara följ... jag menar följer bara med kvinnorröströrelsen i bladen.

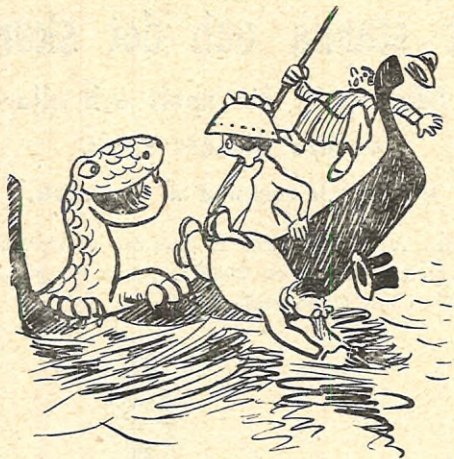

Zorns flicka och Cecilia.

— Jo, ser ni, man tänker anordna ett riktigt gentilt Tivoli med nya vattenrutschbanor ända upp ifrån de högsta tornen — ni vet, det där med klockspelet, som hamrar "Bläsen nu alla". Båtarna ska gå direkt ner i vattenkonsten.

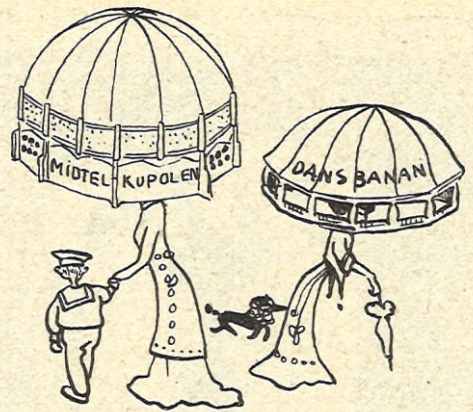
Lustiga husets nya bandhund.

Sjöormen bland gondolerna.

— Ack så! sa fröken Sköngren, som varit utomlands — men kommer det inte att stänka vådligt?
 — Åh, det vidtages naturligtvis särskilda säkerhetsanordningar. Man åker tvärs igenom vattenkonsten alldeles torrsködd — var inte det märkligt?
 — Åh, så intressant.
 — Ja, och så ska ni få höra mera. Apropos vattenkonst, så skall Zorns "Badande flicka" också bli kvar i det nya tivoli't — fast det blir särskild afgift att se henne. Och hvem tror ni skall sitta och ta upp dessa afgifter och dessutom sälja vykort?
 — Cecilia?
 — Tänk, att ni kunde gissa! Det blir väl en attraktion, skulle jag tro. Och "lustiga huset" skall

vara kvar, och Hinke, som snart nog blir inburad, kommer att få fast anställning som bandhund där.
 — Åhnej.
 — Jo, på min adelsmannaära. Och så vet ni väl, att de fått fast sjöormen ute vid Saltsjöbaden, och att han skall föras till det nya Tivoli och muntra upp de onekligen — för andra än älskande — ganska enformiga gondolfärderna.
 — Nä, nu skämtar ni, hahaha.
 — Jag? Har aldrig varit allvarsammare i mitt lif, sedan jag gifte mig.
 — Men hur skall det gå med dansbanan?

De blifvande vinterhattarne.

— Dansbanan skall förstas bort. Det är så många fina damer, som spekulera på den och på utställningens hufvudkupol till vinterhattar — att bräcka sina medsystrar med, förstas — och —
 — Nä, nu går ni väl långt! Ni måtte visst tro att jag är bra dum —
 — Ni, aldrig haft någon tanke ditåt, bästa fröken Sköngren — Resten af utställningen, ser ni, tar doktor Salin till Skansen.
 — Ja, det tror jag. Men nog var det synd att inte dansbanan fick vara kvar!

Resten tar doktor Salin.

WALDECK.

Finast i smak
 och
näringsrikast
 äro

VÄRGÅRDA
 (Kongl. Hofleverantör)
 Hafregryn e Hafremjöl

PAKETER.
 — Vårgårda —
 Proton-Hafremjöl!

KÖKSALMANACK
 Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
 Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
 VECKAN 8—14 AUG. 1909.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; filé à la Oscar med potatis; mjölk; kaffe eller te med hafrekäx. Middag: Blomkål med parmesanost; plommonspäckad svincarré med brynt potatis och salader; nougatglass med biskvier.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; stekt färsk strömming med tomatsås och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kallops med potatis; saftkräm med mjölk.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kräftor; kall svincarré (rester från söndag) med lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Spenatsoppa; stufvade abborrar med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt sill med gräddor och lök samt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kroppkakor med skiradt smör; blåbärssoppa.

TORSdag. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med äggröra; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetariansk blomkålspuré med ostsmörgåsar; syltpannkaka.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekta kroppkakor (rester från onsdag) med ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Dillkött på får; soppa på vinbär med skorpar.

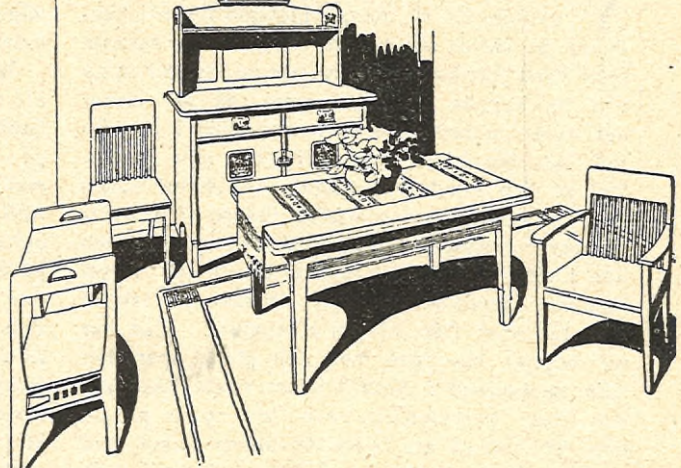
LORDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkorf med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Salt lax med stufvad potatis; ölsupa med ägg.

RECEPT:
 Filé à la Oscar (f. 6 pers.). 6 hg. kalffilet eller innanlår af kalv, 1 1/2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.).
 Sås: 1 kula kräftsmör à 25 öre, 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl, sparrisspad, 6 dcl. tunn gräddor, 1/4 burk hummer, 1/4 burk sparris, 1 tsk. salt, 1 tsk. socker, 1 knifspudd hvitpeppar.
 Beredning: Filén tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i 1 cm. tjocka skivor, hvilka bultas på båda sidor, och beströs med peppar och salt.
 Till såsen sammanfräas smör och mjöl; sparrisspadet och grädden tillsätts och såsen får koka under rörning 10 min. Hummern och sparrisen skäras bitar (de vackraste fräntagas till garnering) och läggas i såsen, som därefter afsmakas med kryddorna.
 En tackjärnsanna upphettas långsamt, smöret brynes däri, bifarna iläggas och stekas hastigt på båda sidor. De uppläggas på varmt serveringsfat och den färdiga såsen hälls öfver köttet. Anrättningen garneras med hummern, sparrisen och persilja samt serveras genast.
 Blomkål med parmesanost (f. 6 pers.). 2 små vackra blomkåls-hufvuden, vatten, ättika, 2 msk. hvete-mjöl, salt, 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl, 6—7 dcl. blomkålspad, salt, peppar, (socker), 2 äggulor, 50 gr. rivnen parmesanost, 2 msk. fint stötta skorpar.
 Beredning: Blomkålen rensas, lägges i ättiksbandadt vatten (1 msk. ättika till hvarje lit. vatten) och hvete-mjölet strös öfver, hvarefter blomkålen får ligga 1 tim. Kålen tages upp, sköljes väl och sättas på i kokande, saltadt vatten (kort spad) och får koka tills en vispkvist går lätt igenom. Den uppläggas genast på ett eldfast fat eller ock på ett fat af nickel, och spadet tillvaratages. Smör och mjöl sammanfräas, kålspadet tillsättes litet i sänder, under flitig rörning, hvarefter såsen får koka 10 min. Den afsmakas med kryddorna, och de uppvispade äggulorna jämte hälften af osten tillsätts, och såsen får sjuda men ej koka. Den hälls öfver blomkålen, som därefter beströs med resten af osten och de fint stötta skorparna samt sättas in i ugnen omkr. 15 min., eller tills den fått vacker gulbrun färg.
 Den serveras som mellanrätt.
 Nougatglass (f. 6 pers.).
 Nougat: 40 gr. sötmandel, 125 gr. strösocker.
 Glass: 6 äggulor, 1 hg. strösocker, 7 dcl. tunn gräddor, 2 msk. vaniljsocker, 5 dcl. tjock gräddor.
 Beredning: Mandeln skällas och hackas fint. Sockret lägges in en något varm tackjärnsanna och röres med träsief öfver elden, tills det är smält. Då tillsättes mandeln genast, och massan upphålles på väl smord plåt. Så fort nougaten är afsvälvad, skäres den i rutor med en hackknif smord med smör och lossas från plåten.
 De vackraste bitarna användes till garnering af glassen, den öfriga nou-

ten-hackas tämligen fint med en knif. Äggulorna och sockret röras 1/2 tim. Den tunna grädden och 2 dcl. af den tjocka grädden kokas upp och vanilj-sockret tillsättes. Den heta grädden hälls på de rödda äggulorna under stark vispning. Krämen hälls åter i kastrullen och får under fortsatt vispning sjuda, hvarefter kastrullen afläyts och krämen vispas till den är kall. Den hälls sedan i glassmaskin och fryses till hälften, då tillsättes den hackade nougaten och resten af den tjocka grädden, slagen till hårdt skum, hvarefter frysnigen fortsättes. När glassen är färdig, nedpackas den i glassedosan och fryses ytterligare omkr. 2 tim. Då den skall stjälpas upp, doppas formen ett ögonblick i varmt vatten, hvarefter glassen uppstjälpas på tårtpaper på flat glass-skål.
 Den garneras med nougaten och biskvierna.
 Biskvier (f. 20 pers.). 300 gr. sötmandel, 300 gr. socker, 4 äggvitor.
 Beredning: Mandeln skällas, torkas i ugnen och drivnes genom mandelkvarn. Sockret och äggvitorna röras 1/2 tim., hvarefter mandeln tillsättes och massan röres ytterligare 10 min. Degen lägges i små klickar på en väl rengjord, smord och bröad plåt.
 Kakorna gräddas i ordinär ugnsvärme, tills de släppa plåten och fått en rost gul färg.
 Stekt färsk strömming med tomatsås (f. 6 pers.). 1/2 val strömming (40 st.), 1 msk. salt, 1 ägg, 1 kkp. stötta skorpar, 1/2 kkp. hvetemjöl.
 Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.).
 Tomatsås: 4 medelstora tomater, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl, 4 dcl. fiskspad eller buljong, 1 dcl. tjock gräddor, salt, hvitpeppar, 1 äggula.
 Beredning: Strömmingen rensas, ryggen borttages, hvarefter den sköljes väl och torkas med en fiskhandduk. Strömmingen skäras lätt, ingnides med saltet, doppas i det uppvispade ägget och vändes in de stötta skorparna. Smöret brynes i en tackjärnsanna, strömmingen iläggas och stekes 15 min. på hvarje sida. Den uppläggas på varmt serveringsfat och såsen hälls öfver. Till såsen skalas tomaterna och passeras. Smör och mjöl sammanfräas, buljongen eller fiskspadet tillsättes jämte grädden och såsen får koka 10 min. Tomatpurén röres och såsen afsmakas med kryddorna.
 Saftkräm (f. 6 pers.). 1/2 lit. söt eller sur saft, 8 dcl. vatten, 40 gr. potatismjöl, 35 gr. mondamjöl, socker efter smak (till sur saft 2 1/2 dcl. socker).
 Beredning: Saft och vatten blandas och kokas upp samt afredes med de båda mjölsorterna, utrörda i en kkp. vatten. Krämen får koka under rörning i 5 min. Den afsmakas och upphålles i karott samt öfverströs med litet socker, för att det ej skall bildas skinn.

Billiga Möbler!

Matsalsmöbel enligt ofvanstående modell bestående af:
Buffet, Serveringsbord, Matbord med Kr. 209:—
2 utdragsskivor, 2 Fätöljer, 4 Stolar
OBS! Egen tillverkning!
Stor separatutställning af möbler.
Akt.-Bol. Nordiska Kompaniet,
24 A Grefturegatan, Stockholm.

Kroppkakor (f. 6 pers.). 2 lit. potatis, 2 1/4 hg. hvetemjöl, 2 ägg, 2 fsk. salt, 2 hg. magert, lätsaltadt sidfläsk, 2 hg. rökt skinka, 1 liten rödlök.
 Till kokning: 5 lit. vatten, 3 msk. salt.
 Beredning: Potatisen råskalas och kokas, hvarefter den mosas sönder med en gaffel eller drivnes genom purepress och får kallna. Äggen, saltet och två tredjedelar af mjölet tillsättes (det öfriga mjölet sparas till utbakningen). Då massan är blandad, arbetas den något litet på bakkbordet med resten af mjölet och formas därefter till runda kakor. Fläsket skäres i tärningar, löken skalas och hackas fint, hvarefter fläsket och löken brynas samt kryddas. Ett hål göres i midten af hvarje kaka och 1 tsk. af det brynta fläsket lägges däri, hvarefter hålet väl tilltryckes. Kakorna läggs i kokande saltadt vatten och få sakta koka med tätt slutet lock omkr. 10 min. Kroppkakorna serveras med skiradt smör.
 Dillkött på får (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. fårbringa, 1 1/2 lit. vatten, 2 små msk. salt, 3 dillstjälkar.
 Sås: 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl, 5 kkp. köttspad, 2 msk. ättika, 1 msk. socker, 3 msk. fint hackad dill, 1—2 äggulor.
 Beredning: Bringan knäcks och tvättas med en duk doppad i hett vatten. Den påsättes i kokande vatten, skummas, saltas och dillstjälkarna iläggas. Köttet får därefter sakta koka med tätt slutet lock, tills det är mört eller 2—3 tim. Det upptages och skäres i för servering lagom stora bitar samt garneras med dill. Spadet silas och skummas.
 Smör och mjöl sammanfräas, köttspadet tillsättes litet i sänder, under flitig rörning och såsen får koka 10 min. Den afsmakas med ättika och socker, hvarefter dillen och den uppvispade äggulan tillsätts och såsen får sjuda, men ej koka.